

Yttrande över Promemoria Anmälningssplikt för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog samt krav för A-landsstatus i förnybartdirektivet

Södra skogsägarna har beretts möjlighet att yttra sig över *Promemoria Anmälningssplikt för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog samt krav för A-landsstatus i förnybartdirektivet (Dnr LI2025/01288)*. Syftet med promemorians förslag är att införa förnybartdirektivets markkriterier för primära skogsbränslen för att Sverige på ett kostnadseffektivt sätt även framöver ska vara ett A-land enligt förnybartdirektivet utan att gå utöver direktivets miniminivå. Att Sverige är ett A-land är positivt då det minskar administrationen för både företag och myndigheter. Det är också viktigt att kraven införs på ett ändamålsenligt sätt så att de inte begränsar möjligheten för det svenska skogsbruket att bidra med hållbara biobränslen från skogen.

Södras synpunkter

Södra välkomnar regeringens ambition att utforma tydliga definitioner och kriterier. Södra ser i huvudsak positivt på förslaget, men anser att det är mycket viktigt att samtliga definitioner införs i skogsvårdslagen och att kriterierna listas och definieras i förarbetena för att skapa tydlighet och för att undvika att definitionerna omtolkas via rättspraxis. Nedan följer Södras synpunkter på promemorians olika delar.

4.1 Det tydliggörs att samrådsplikten enligt 12 kap. 6 § miljöbalken omfattar skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog

Förslag: *Innan en skogsbruksåtgärd utförs i urskog eller gammal skog, ska anmälan göras för samråd enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken. Sådant samråd ska dock inte behövas om det krävs tillstånd för åtgärden enligt bestämmelserna om tillstånd för avverkning i fjällnära skog eller ädellövskog i skogsvårdslagen.*

Södra tillstyrker förslaget om samrådsplikt i urskog och gammal skog.

Södra vill också betona vikten av att hantera det undantag som finns för de fall produktionen inte påverkar naturvårdssyftet. Aktiviteten i arbetet med naturvårdande skötsel i den aktuella typen av skogar kommer sannolikt behöva öka framöver till följd av både ekologiska behov och krav enligt naturrestaureringsförordningen. Vid naturvårdande skötsel i denna typ av bestånd sker i södra Sverige ofta ett uttag av biobränsle av naturvårdsskäl, och det är då viktigt att samrådsförfarandet kan medföra att den råvaran godkänns och kan användas.

4.2 Definition och kriterier för att identifiera urskog

Förslag: *Med termen urskog ska i förordningen om anmälan för samråd avses samma sak som i avskogningsförordningen.*

Bedömning: *För att det ska vara tydligt för markägare vad som är urskog och som omfattas av samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken bör det finnas kriterier som förtydligar definitionen av urskog. Kriterierna bör placeras i ett allmänt råd som beslutas av Skogsstyrelsen*

Södra tillstyrker förslaget till definition av urskog, men delar inte uppfattningen att det bör göras genom hänvisning till avskogningsförordningen, utan att definitionen enligt EUDR i stället bör skrivas in i lagstiftningen. Södra anser att definitionerna bör införas i skogsvårdslagen, men förstår behovet av den föreslagna lösningen i relation till förnybartdirektivet. Dessa definitioner, liksom andra aktuella definitioner, är tillämpliga enligt flera EU-rättsliga regelverk och i tillkommande svenska regleringar. Det är därför mycket viktigt att ett och samma begrepp inte har olika

uttolkningar i relation till olika regelverk och att eventuella förändringar genomförs genomgående och samordnat.

Vidare anser Södra att kriterierna definitivt bör framgå av förarbetena och inte enbart i allmänna råd. Detta är viktigt för att undvika att definitionerna omtolkas via rättspraxis eller tolkas olika i olika domstolar eller myndigheter i framtida ärenden, vilket riskerar att leda till långdragna processer och stor osäkerhet för både verksamhetsutövare och myndigheter.

4.3 Definition och kriterier för att identifiera gammal skog

Förslag: Med termen gammal skog ska i förordningen om anmälan för samråd avses ett sammanhängande skogsbestånd eller skogsområde

- som har mycket hög ålder,
- som består av inhemska träarter,
- som genom huvudsakligen naturliga processer har utvecklat de strukturer och den dynamik som normalt förknippas med sena successionsstadier av urskog,
- som är tillräckligt stort för att långsiktigt kunna behålla sina naturliga ekologiska processer, och
- där det, enligt synliga spår eller dokumentation, inte har utförts några andra skogsbruksåtgärder än naturvårdande skötselåtgärder under de senaste 80 åren.

Ett skogsbestånd eller skogsområde ska anses genom huvudsakligen naturliga processer ha utvecklat de strukturer och den dynamik som normalt förknippas med sena successionsstadier av urskog om det i beståndet eller området finns död ved i flera olika nedbrytningsstadier i en mängd som

1. om beståndet eller området finns i Norrland, i Dalarnas län eller i Torsby kommun, per hektar uppgår till minst 20 kubikmeter stående eller liggande död ved med minst 30 lågor av tall, torrakor av tall, rötbrutna högstubbar av gran, eller minst 20 centimeter grova lågor av gran eller lövträd,
2. om beståndet eller området finns i en annan del av Sverige än den som anges i 1, uppgår till
 - minst 20 kubikmeter stående eller liggande död ved per hektar och har en ålder som är minst ett år, eller
 - minst 10 kubikmeter stående eller liggande död ved per hektar med minst 20 lågor av tall, torrakor av tall, rötbrutna högstubbar av gran eller minst 20 centimeter grova lågor av gran eller lövträd.

Ett skogsbestånd eller skogsområde ska vara tillräckligt stort för att kunna behålla sina naturliga ekologiska processer om beståndet eller området är sammanhängande och omfattar

- minst en hektar, om skogen är en ädellövskog,
- minst tre hektar, om skogen är en tallskog eller skog som domineras av andra lövträd än ädellövträd, eller
- minst tio hektar, om skogen är en granskog och en betydande del av arealen inte omfattas av negativa kanteffekter som uppstått genom mänsklig påverkan.

Skogsstyrelsen ska få meddela föreskrifter om vad som krävs för att ett skogsbestånd eller skogsområde ska anses uppfylla kriterierna i definitionen av gammal skog

- om att beståndet eller området har mycket hög ålder, och
- om att beståndet eller området består av inhemska träarter. Skogsstyrelsen ska också få meddela ytterligare föreskrifter om vad som krävs för att ett skogsbestånd eller skogsområde genom huvudsakligen naturliga processer har utvecklat de strukturer och den dynamik som normalt förknippas med sena successionsstadier av urskog

Södra tillstyrker förslaget till definition av gammal skog. Vi hade dock önskat att samtliga kriterier framgår i dokumentet. Ålder blir exempelvis ett centralt kriterium, som behöver avse verkligt hög ålder så att rätt bestånd träffas av definitionen.

Södra anser att kriterierna bör tydliggöras i förarbetena, av samma skäl som angivits ovan angående kriterierna för urskog.

5.1 Urskog och gammal skog

Bedömning: Om urskog och gammal skog inte avverkas bör Sverige vara ett A-land enligt förnybartdirektivet.

Södra delar bedömningen att Sverige är ett A-land enligt förnybartdirektivet när det gäller de hållbarhetskriterier som avser urskog och gammal skog om dessa inte avverkas, som det står i texten. I bedömningsrutan står det i stället *bör vara*, vilket borde formuleras som *är* på samma sätt som i den beskrivande texten. Södra delar också bedömningen att det inte finns ytterligare behov av ändringar i svensk lagstiftning, kontroll eller övervakning för att vara A-land.

5.2 Skog som har konstaterats ha stor biologisk mångfald

Bedömning: Det bedöms inte finnas något behov av ändringar i svensk lagstiftning, kontroll eller övervakning när det gäller skog som av en myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald för att Sverige ska anses vara ett A-land enligt förnybartdirektivet.

Södra delar även bedömningen att det inte behövs förändrad lagstiftning för skog eller annan trädbevuxen mark som av myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: De nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 december 2025. Den nya bestämmelsen om anmälan för samråd ska inte tillämpas för den som före ikraftträdandet har anmält en skogsbruksåtgärd för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Det är nödvändigt att alla delar av reglerna finns på plats i god tid innan lagstiftningen börjar gälla. Därefter behövs en rimlig tid för verksamhetsutövare att implementera regelverket. Även om inte själva samrådsplikten utgör något större problem i enlighet med beskrivningen i promemorian så är definitionerna och kriterierna centrala för att kunna uppfylla kraven på att biomassa inte får komma från vissa ursprungsområden. Den aktuella förordningen har beslutats med kort framförhållning, vilket har försvårat företagets möjligheter att anpassa sin verksamhet till de nya kraven. Nuvarande övergångsregler omfattar endast bränslen avtalade per den 1 juli, vilket är otillräckligt för skogsbränslen som produceras kontinuerligt som en följd av skogsbrukets avverkning. Södra anser därför att samtliga producerade bränslen bör omfattas av övergångsreglerna. Dessutom bör övergångsperioden förlängas till minst 6–12 månader efter att regelverket har fastställts, så att berörda aktörer ges tillräcklig tid för anpassning.

Övrigt - Onödig reglering i form av krav på intyg

Södra anser att kravet på intyg för skogsbiomassa bör strykas. Kravet finns förvisso inte i förslaget som nu remitteras utan i hållbarhetsförordningen (26 §), men hänger samman med här aktuella markkriterier. Intyget behövs inte med kravet på hållbarhetsbesked och den föreslagna samrådsplikten, och innebär således endast onödig administration.

För Södra skogsägarna

Malin Pettersson, Näringspolitisk specialist